

ΕΥΤΥΠΙΩΣΗ

Παθογόνο αίτιο: Eutypa lata

Ασθένεια του ξύλου. Στην Κρήτη υπάρχει σε πολλά αμπέλια.

Ζημιές:

Προκαλεί καχεκτική βλάστηση και ανομοιόμορφο άνοιγμα των ματιών.

Οι βραχίονες νεκρώνονται και το ξύλο αποχρωματίζεται. Συνήθως η εξέλιξη είναι αργή και μακροχρόνια. Σταδιακά, μπορεί να νεκρωθούν ακόμα και ολόκληρα πρέμνα.

Συμπτώματα:

Σε αντίθεση με την ίσκα που γίνονται αντιληπτά το καλοκαίρι, στην ευτυπίωση παρατηρούνται στην αρχή της βλαστικής περιόδου (πριν να προχωρήσει η βλάστηση).

Στα φύλλα:

Είναι μικρά, κίτρινα με νεκρώσεις. Ξεραίνονται και πέφτουν.

Στα σταφύλια:

Εξελίσσονται κανονικά μέχρι την άνθηση.

Στη συνέχεια παρουσιάζουν ανθόρροια, μικρορραγία και δεν ωριμάζουν.

Στους βλαστούς:

Έχουν ασθενική εμφάνιση (καχεξία) με μικρά μεσογονάτια.

Καχεκτική βλάστηση στα προσβλημένα τμήματα του πρέμνου. Τα διπλανά υγιή πρέμνα εξελίσσονται κανονικά.

Στο παλιό ξύλο:

Νεκρώνεται, σκληραίνει κι αποχρωματίζεται.

Σε εγκάρσια τομή το μεταχρωματισμένο ξύλο έχει καστανό χρώμα και σχήμα V που είναι και το χαρακτηριστικό σύμπτωμα της ασθένειας.

Έλκη δημιουργούνται γύρω από τις παλιές κλαδοτομές.

Πολλές κεφαλές δεν βλαστάνουν.

Συμπτώματα στη βλάστηση την άνοιξη.

Καχεκτική βλάστηση στα προσβλημένα τμήματα του πρέμνου. Τα διπλανά υγιή πρέμνα εξελίσσονται κανονικά.

Συμπτώματα στο ξύλο

Συνθήκες ανάπτυξης - Επιδημιολογία:

Ο μύκητας ζει σαπροφυτικά – παρασιτικά και προσβάλλει πολλά είδη δενδρωδών φυτών. Παράγει σπόρια στην επιφάνεια του νεκρού ξύλου που μεταφέρονται με τον άνεμο σε μεγάλες αποστάσεις και μπορούν να μολύνουν πρόσφατες κλαδοτομές.

Δριμείς και βροχεροί χειμώνες είναι ευνοϊκοί για την ανάπτυξη της ασθένειας. Οι τομές είναι πιο ευαίσθητες όσο νωρίτερα γίνεται το κλάδεμα (μέσα στο χειμώνα). Το μέγεθος της κλαδοτομής παίζει σημαντικό ρόλο (αυξάνει τις πιθανότητες μόλυνσης).

Αντιμετώπιση

Θεραπευτικά μέτρα δεν υπάρχουν.

Η ασθένεια αντιμετωπίζεται ικανοποιητικά με γενικευμένα καλλιεργητικά μέτρα.

Καλλιεργητικά μέτρα:

- Χρήση υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού.
- Σήμανση των ύποπτων πρέμνων. Γίνεται την άνοιξη με ταινίες ή σπρέι βαφής.
- Τα προσβεβλημένα – ύποπτα πρέμνα κλαδεύονται τελευταία.
- Τα εργαλεία κλαδέματος απολυμαίνονται τακτικά.
- Διπλό κλάδεμα (το 1ο μέσα στο χειμώνα και το 2ο αρχές της άνοιξης).

Εφαρμογή προκλαδέματος μέσα στο χειμώνα: οι κληματίδες αφαιρούνται μέχρι ένα μήκος τους (όχι το τελικό) ενώ ταυτόχρονα λύνονται και απομακρύνονται από τα σύρματα. Αυτό επιτρέπει την γρήγορη και εύκολη διαμόρφωση των πρέμνων με το δεύτερο και τελικό κλάδεμα που ακολουθεί προς τα τέλη του χειμώνα – αρχές της άνοιξης. Εφαρμόζεται σε ποικιλίες που δέχονται βραχύ κλάδεμα και συνιστάται σε αμπελουργούς με μεγάλη έκταση εκμετάλλευσης.

- Όψιμο κλάδεμα και με καλό καιρό (προς το τέλος του χειμώνα).
Θεωρείται το πιο αποτελεσματικό μέτρο. Το τελικό κλάδεμα (είτε μονό είτε διπλό) να γίνεται αργά. Η άνοδος της θερμοκρασίας επουλώνει συντομότερα τις πληγές και η μείωση των βροχοπτώσεων και της υγρασίας ελαττώνει την πιθανότητα μόλυνσης. Επιπλέον, η δακρύρροια εμποδίζει την εγκατάσταση των σπορίων πάνω στις τομές.
- Αποφυγή - προστασία μεγάλων κλαδοτομών. Οι μολύνσεις γίνονται συνήθως από τις τομές του κλαδέματος. Οι μεγάλες κλαδοτομές πρέπει να προστατεύονται με εγκεκριμένο σκεύασμα το συντομότερο δυνατό (Vintec WG με δραστική *Trichoderma atroviride strain* ή Tessior SD με δραστική *boscalid* + *pyraclostrobin*).

- Δημιουργία «τακουνιού» κατά το κλάδεμα.

Η φυσιολογική αντίδραση του αμπελιού στην κλαδοτομή είναι ο σχηματισμός κώνου ξήρανσης, ο οποίος ανάλογα με το μέγεθος της τομής και το σημείο που γίνεται, μπορεί να καταστρέψει τα αγγεία μεταφοράς νερού – θρεπτικών και να συμβάλλει στην εκδήλωση της ίσκας. Συνιστάται να μην γίνονται σύρριζα οι κοπές αλλά να αφήνεται "τακούνι" (δηλαδή 2-3 εκ. από τη βάση του ξύλου που κλαδεύεται), το οποίο αφαιρείται τον επόμενο χειμώνα.

- **Ανασύσταση – εξυγίανση πρέμνων.**

Γίνεται με αφαίρεση και απομάκρυνση των προσβεβλημένων βραχιόνων μαζί με τμήμα υγιούς ιστού, εφόσον η ασθένεια δεν έχει επεκταθεί στον κορμό διαφορετικά πρέπει να γίνεται εκρίζωση και καταστροφή ολόκληρου του πρέμνου.

- **Καταστροφή ή απομάκρυνση των υπολειμμάτων του κλαδέματος.**

Συνιστάται η απομάκρυνση και καταστροφή τους. Σε περίπτωση αποθήκευσης (καυσόξυλα) να διατηρούνται σε χώρο προστατευμένο από βροχές (έτσι αποφεύγονται η διασπορά των μολυσμάτων και οι νέες μολύνσεις).

Οι παραπάνω πρακτικές πρέπει να εφαρμόζονται από όλους τους αμπελουργούς.